

'Devlet olur olmaz ceza kesiyor konu davalık olunca kaybediyor'

İSTANBUL - İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) 'Cezalandırıyoruz' raporunda, devletin kamu düzenini sağlamak amacıyla kestiği para cezalarının 4.5 yılda 68 milyar lira olduğu bildirildi.

10 ilde yoğunlaşiyor

İSMMMO'nun Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerinden yararlanarak yaptığı hesaplamaya göre yayımladığı 'Cezalandırıyoruz' raporunda, devletin kamu düzenini sağlamak amacıyla kestiği para cezalarının hızla arttığı ve 2009 yılının ilk altı ayında 15 milyar lirayı geçtiği belirtildi.

İSMMMO'nun hesaplamasına göre, son 4.5 yılda ağırlığı vergi cezaları olmak üzere ortalama 1.2 milyar liralık para cezası kesildiği ifade edildi.

Doğan Yayın Holding'e kesilen 3.7 milyar liralık vergi cezası da eklendiğinde 4.5 yılda kesilen ceza miktarının 68.2 milyar lirayı bulduğu duyuruldu. Açıklamada, bu miktara karşılık 2005 ile 2009 yılları arasında, Doğan Yayın Holding'e kesilen 3.7 milyar lira haric, tahakkuk eden toplam 64.5 milyar liralık para cezasının sadece 14.5 milyar lirasının tahsil edildiği belirtiliyor.

Cezaların yüzde 75'inin ekonomik olarak çekim merkezi olan 10 ilde kesildiği ifade edilen açıklamada, buna karşın, 4.5 yılda sadece yüzde 22.4'ü yani 19 milyar lirasının tahsil edildiği vurgulandı. Kesilen para cezalarından her kent nüfusu ve ekonomik büyüklüğü oranında payını aldı.

En karşı çıkan İstanbul

Bu yolla sağlanmaya çalışılan 'kural ve düzene' en çok karşı çıkan il ise nüfus ve ticari kuruluşların yoğunluğu nedeniyle İstanbul oldu. 2009 yılının ilk altı ayında 4.8 milyar lira ceza tahakkuk ettiren İstanbul'un son 4.5 yıllık faturası 20 milyar liraya ulaştı. 4.5 yıllık 'taatsızlık', İstanbul'u, 8.2 milyar lirayla başkent Ankara izledi.

Türkiye'nin en çok golan kentlerinden İzmir 5.4 milyar lirayı bu üçüncü sıraya yerleşirken, aynı 'kaden' paylaşılan Mersin 2.9 milyar lirayla dördüncü oldu. Türkiye'nin gözdesi Antalya, otomotiv kalbi Bursa, tekstil merkezi Adana ile sanayi kenti Kocaeli en

Devletin 4.5 yılda 68 milyar lira ceza kestiğini belirten İSMMMO Başkanı Arkan, 'Rekor ceza tutarlarına karşın tahsilat çok düşük. Bu, olur olmaz yerde ceza kesildiğini, ancak konu davalık olunca idarenin kaybettiğini gösteriyor' dedi

Arkan, Maliye'nin bu yolla sağlanan gelirleri bütçenin gelir kalemleri arasında gösterirken amacının kamu düzeninin sağlanması olması gerektiğini söyledi.

çok ceza kesilen iller sıralamasında ilk 10'u oluşturdu.

Söz konusu 10 kente 2005-2009 yılları arasında kesilen 48.7 milyar liralık ceza Türkiye genelindeki kesilen cezaların yüzde 80'ine ulaştı.

Gelir sayılmamakla birlikte bütçedeki gelir kalemleri arasında yen alan para cezalarının yüzde 30.6'sı yakın kısmı da İstanbul da kesildi. Ekonomik faaliyeti düşük, nüfus yoğunluğu az olan, gelirinin önemli kısmı tarıma dayanan kentlerde cezalar düşük oldu. 2005 ile 2009 yılları arasında en az para cezası tahakkuk ettiren kentlerin başında 8.2 milyon lirayla Bayburt geldi.

Diğer dört il ise sırasıyla 12.4 milyon lirayla Tunceli, 17.1 milyon lirayla Gümüşhane, 17.6 milyon lirayla Hakkâri ve 19.5 milyon lirayla Siirt'ten oluştu.

Tahsilat düşük

İSMMMO Başkanı Yahya Arkan, kesilen rekor ceza tutarlarına karşılık tahsilatın ise çok düşük oranlarda kaldığını dikkati çekti. Arkan, "Bu rakamlar, olur olmaz yerde ceza kesildiğini, ancak konu davalık olunca idarenin kaybettiğini gösteriyor" diye konuştu.

Mali müşavirlerin zaman zaman bu konuda mağdur olduğunu ifade eden Arkan, şunları kaydetti: "Muhasebe meslek mensupları da mağdur olabilir. Mali müşavir vergi beyannameğinde hata ettiği zaman, bunu vakitinde düzeltirse sorun yok. Ancak firmaların mal alım ve satımına ilişkin yapılan beyanlarda, formda herhangi bir harf hatası yapılabilecek şekilde ceza kesilebilir. Mükellef ile Gelir İdaresi arasındaki köprü konumunu üstlenen müşavir, bunun için uğraşabilir ya da ceza üstünde kalabilir. Elektronik ortamda verilen alım-satım ilişkin formlar 15 gün sonra düzeltilirse 1000 lira idari para cezası kesiliyor. Oysaki bu beyan ödenecek vergiyi bile etkilemiyor. Bu işlemin adı, karsıdaki insan hatasından faydalanmaya çalışmaktır."

Yasaya belirlenen kurallardan dışarı çıkanlar hapis ya da para cezasına çarptırılmamasını toplumsal yaşamın vazgeçilmez unsurunu belirten Arkan, buradaki ana amacın kamu düzeninin sağlanması olması gerektiğini kaydetti. Arkan, Maliye Bakanlığının, bu yolla sağlanan gelirleri 'vergisi cezası, idari para cezası ve diğer cezalar'

adı altında bütçenin gelir kalemleri arasında gösterirken de amacın 'geliri değil, kamu düzeninin sağlanması' olduğunu ifade etti. İSMMMO'nun hazırladığı 'Cezalandırıyoruz' raporunda devletin yakaladığı günden itibaren yaşama bakmadan nelere ceza kestiğini de listesi bulunuyor. Listede carpıcı örnekler de yer alıyor. Örneğin çocuğunu okula göndermeyen aileye para cezası kesiliyor.

Sağlıkta para cezaları

• Uzman olmayıp da laboratuvar açanlar veya izmle açtıkları laboratuvarları uzman olmayan kişiler tarafından, diploma ve belgesi olmadığı halde ebelik yapılar, idari para cezası uygulanıyor. Şahit doktor ve diğer hekimlerle hapis ve adli para cezası verilebilir. Bu cezalara sıkça rastlanabiliyor.

• Diplomatsız dış protez teknisyenliği yapanlar adli, yetkisi olmadığı halde hemşirelik yapanlar idari para cezasına çarptırılıyor.

• Kayıt, malzeme, alet, ekipman binaların silhi koşullarında ek-siklikleri zamanında gidemeyen özel hastanelerle, laboratuvar tekniklerini gerçekleştirilmeden ameliyat yapan özel hastane doktorlarına idari para cezası veriliyor.

• Hastalarını yerine vekil bırakmadan izinsiz terk eden uzman doktorlarla, hastalardan, fazla ücret alan özel hastaneler idari para cezasına, kaçak ilaç getirenler ise ilaçların miktarı ve değerine adli para cezasına uğruyor.

Yolcu indiren ceza

• Sürecü mesleki yeterlilik belgesi olmadan karayolu yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmeciler ve şoförler idari para cezası öderken terminal ve araç durak dışında yolcu indirip bindiren taşıma araçları da cezaya çarptırılıyor. Bilette tayin edilen yeri başka bir kişiye satarlara her yolcu için taşıma ücretinin beş katı ceza verilebilir.

• Kıyıda ve uygulamalı imar planı bulunan sahil şerhlerinde, duvar, çit, parka, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engelleri oluşturularak, kıyılandan kum, çakıl alan veya çukurlar para cezası ödemek zorunda kalıyor.

Rastgele tarım yasak

• İzin belgesi almadan veya alınmasına rağmen, izin verilen kısmın dışında fazla ya da farklı yerde kenar ekimi yapanlarla, izinsiz olarak çeltik ekenlere, ektikleri her dekar için idari para cezası kesiliyor. Zeytinliklerine bakmayan üreticilerle, izinsiz zeytin ağacı kesen veya sökenlere ağaç başına idari para cezası uygulanıyor.

Okula göndermeye ceza

• Yapılan tebliğe rağmen çocuğunu okula göndermeyenlere, okula gitmediği her gün için ceza kesilirken, gönderme sebebinin okul idaresine bildirmeyenlere de idari para cezasına uğruyor.

• Seçim kurulları veya kurullar başkanları tarafından alınan karar ve tedbirlerle, uyarılara rağmen uymayanlar idari, uyuşmazlıklar zorlaştırılan hapis ve idari para cezasıyla karşı karşıya kalıyor.

• Hakkında yayın durdurma kararını veren özel radyo ve TV kuruluşlarının sorumlularını da idari para cezası ödüyor.

Posta kutusu açmak suç

• İzin alınmadan posta ve abone kutularını açmak ya da açarak anahtarları yapmak ve kullanmak, otomobillerde posta aracı götürmü vermek idari para cezasına neden oluyor.

• Suç oluşturmada da tehlikeli maddeleri postayla göndermek idari, izinsiz olarak ticari amaçla posta faaliyetinde bulunmak ise hapis ve adli para cezasıyla cezalandırılıyor.

• TBMM'ye, mahkeme salonları ile eğitim ve öğretim kurumlarına, silah taşıyan kişilere de idari para cezası veriliyor. (Radikal)

İşyerleri dikkat: Bunları sakın yapmayın, ceza yersiniz!

İSMMMO'nun hazırladığı 'Cezalandırıyoruz' raporunda işyerleri için de çok önemli uyarılar yer alıyor. Kamu idaresinin nelere ne amaçla ne kadar ceza kestiği raporda tek tek sıralanıyor:

- İşyerinin açılışını ve kapanışını bildirmek, işyerini bildirme yükümlülüğünü aykırı davranmak.
- İşçilere eğitim verilmemesi
- Geçici iş ilişkisine ilişkin yükümlülükleri uymamak
- Çalışma koşullarını belgesini vermemek
- Çeşitli işyerlerinde çalışan hükümlerine aykırı davranmak
- İşten ayrılan işçiyi çalışma belgesi vermemek, belgeye geçişi aykırı bilgi yazmak
- Madde hükümlerine aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkartma)
- Özürlü ve eski hükümlü çalıştırmamak
- Ücretli bu kamundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücretli kasten ödememek veya eksik ödemek
- Ücret hesap pusulası düzenlenmemek
- Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek
- Asgari ücreti ödememek eksik ödemek

- Fazla çalışma ücretini ödememek veya işçiyi hak ettiği serbest zamanı altya içinde vermemek veya işçinin onayını alınmadan fazla çalışma yaptırmak
- Yüzdeleri ilgili belgeyi temsilcisi vermemek
- Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bilmek
- İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya geçici olarak işçiyi yıllık izin ücreti ödememek
- Yıllık izin yükümlülüğünün esas usullerine aykırı olarak izni kullanılmamak veya eksik kullanılmamak
- Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak
- Telifli çalışmaları usullerine uymamak
- Kısa çalışma ve kısa çalışma ödeneği düzenlemelerine uymamak
- Ara dinlenmesini uygulamamak
- İşçileri geçeleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek
- Çocukları çalıştırmaya yasınca ve çalıştırma yasasına aykırı davranmak
- Yer ve su altında çalıştırma yasasına uymamak

- Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek
- Doğum öncesi-sonrasında kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek
- İşçi özlük dosyasını düzenlenmemek
- Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek
- İş sağlığı ve güvenliği hükümlerine aykırı davranmak
- İş sağlığı ve güvenliği tüzük ve yönetmeliklerine aykırı davranmak
- Kurma izni ve işletme belgesi almadan işyeri açmak
- Faaliyeti durdurulan işçi izin almadan devam ettirmek, kapatılan işyerinin kurulması ve çalıştırılmasını ilgili hükümlere aykırı davranmak
- İşyeri hekimi çalıştırma ve işyeri sağlık birimi oluşturma yükümlülüklerine uymamak
- İş güvenliği ile ilgili görevli mühendis veya teknik eleman görevlendirme yükümlülüğünü yerine getirmemek
- Ağır ve tehlikeli işlerde 16 yaşından küçükleri çalıştırmak veya yönetmelikte gösterilen yaş kayıtlarına aykırı işçi çalıştırmak

- Ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlar için sağlık raporu almamak
- 18 yaşından küçük işçiler için sağlık raporu almamak
- Gebe ve emziki kadınlar hakkındaki yönetmelik hükümlerine uymamak
- İş sağlığı ve güvenliği yönetmeliklerine aykırı davranmak
- İş ve işçi bulmaya araçlık faaliyetini İş-Kur'dan izin almadan yürütmek
- Teftiş sırasında davete gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirmeyen, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, iş müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmaması iş kullandırıncı her şeyi kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini gerçekleştirerek yerine getirmemek
- İfade ve bilgilendirme başvuru talimatlarına işyerlerinde tekinde veya kötü davranışlarla uymamak
- İş müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerini yapmaması ve sonuçlandırılmaması engellemek
- Söz konusu suçların işlenmesi durumunda 88 lira 9 bin lira arasında değişen miktarlarda para cezası uygulanıyor işçilerle ilgili tutarlar işçi başına ceza olarak fatura yansıyor.